

Un model productiu creador d'ocupació

LA VANGUARDIA. DINERO 07/02/2016

Francesc Raventós

Trobar feina és difícil. Han passat vuit anys des que va començar la crisi econòmica i, malgrat que l'economia espanyola creix a un ritme del 3% del PIB, l'atur continua afectant més del 20% de la població activa. Això demostra que Espanya no té un model productiu capaç de crear prou ocupació per als ciutadans. Què passa? Doncs que l'obsolet model espanyol no s'ha adaptat als canvis que estan transformant la societat. Visions a curt termini, inèrcies del passat, vicis estructurals i interessos sectorials ho impedeixen.

Podem confiar que a mitjà termini es resoldrà el problema de la falta d'ocupació? Tot al contrari, el temps no hi juga a favor. Raymond Torres, director d'investigació de l'Organització Mundial del Treball, estima que d'aquí una dècada quatre de cada deu professions canviaran o simplement desapareixeran. La digitalització, la robotització i la intel·ligència artificial contribueixen a la creació de riquesa i benestar i generen noves demandes, però al mateix temps estan canviant profundament el sistema productiu i estan destruint ocupació. Ja no és només la indústria la que automatitza els processos, la digitalització redueix i reduirà ocupació en sectors com ara el financer, logístic, l'administració pública o els serveis en general. Molts dels canvis no són percebuts pels ciutadans, però sí que es veuen cada dia al supermercat, les benzineres i els caixers automàtics, i aviat a les carreteres es veuran automòbils sense conductor i drons que faran de missatgers.

Les noves tecnologies fan meravelles i augmenten la productivitat. Segons Jerry Kaplan, professor d'intel·ligència artificial a la Universitat de Stanford, als Estats Units, ens endinsem en un canvi tan revolucionari com el que va suposar la revolució industrial. Suposarà un terratrèmol pel

mercat de treball. Pràcticament totes les professions es veuran afectades, però només algunes desapareixeran. A les indústries els robots substituiran les feines rutinàries, i en l'ampli món del sector de serveis la digitalització s'imposarà en les tasques administratives. Però no tot és automatitzable, en especial les feines més intel·lectuals com la creativitat i la direcció o certs treballs manuals del sector de serveis. Sempre necessitarem professors, directius, investigadors, advocats, bombers, personal de neteja i artistes, entre d'altres. Les feines que requereixin coneixement i experiència estaran ben retribuïdes; en canvi, les feines poc qualificades, per les quals hi haurà molta més demanda que oferta, les remuneracions tendiran a reduir-se.

La capacitat de negociació del treball s'ha anat afeblint, cosa que porta a una polarització de les remuneracions. Un estudi d'Eurofound afirma que el 14% dels llocs de treball a Europa estan ben pagats, el 37% són remuneracions acceptables, el 29% estan mal pagats i el 20% reben una remuneració tan baixa que no permet viure dignament. El que ha de preocupar és que la distància entre els sous més alts i els més baixos s'està engrandint.

Situant-nos a Espanya, la qüestió de fons no és només com es pot donar feina als milions d'aturats que hi ha, sinó que la creixent competència nacional i internacional obliga a reduir costos i a substituir treball per noves tecnologies. La situació entre els que tenen feina i els que no en tenen i, en el primer grup, entre el personal qualificat i el no qualificat, portarà a un augment de la desigualtat considerable i a una situació social difícil de gestionar. Obligarà a repensar el sistema econòmic actual i com es distribueix el benefici del creixement econòmic.

S'ha de replantejar a fons el sistema productiu espanyol, que a partir de la nova realitat tingui com a objectiu el progrés econòmic i social en un marc competitiu, sostenible i creador d'ocupació que respongui a les necessitats i demandes de la societat. El nou model no pot basar la millora de la competitivitat en la degradació de les condicions laborals. Són moltes les noves oportunitats que ofereix l'àmbit dels intangibles, la societat del

coneixement, la cultura, els serveis personals i les energies verdes, per exemple, totes amb un gran potencial de creació de riquesa i ocupació. La política d'estímuls econòmics dissenyada pel president del BCE, Mario Draghi, el pla d'inversions de Jean-Claude Juncker, president de la Comissió Europea, i l'acord de París per estimular la lluita contra el canvi climàtic són factors que poden contribuir a impulsar el nou model productiu.

A Espanya i a Catalunya són molts els dossiers que reclamaran l'atenció dels nous governs espanyol i català. La posada al dia del model productiu i la creació d'ocupació són reptes estructurals vitals pel país. El perill és que les urgències més immediates, que seran moltes, posterguin qüestions claus que posen en risc el futur. Són dos reptes cabdals pels quals els ciutadans han d'exigir solucions.